

KNIHOVNY.CZ

Centrální portál knihoven - začínáme

Petr Žabička, MZK

petr.zabicka@mzk.cz

Bohdana Stoklasová, KNAV

stoklasova@knihovny.cz

Petra Žabičková, MZK

petra.zabickova@mzk.cz

Obsah

- **Úvod – hlavní milníky CPK**
- **Pilotní provoz v MZK – současný stav**
- **Pilotní provoz v MZK - výhled**

Úvod – hlavní milníky CPK

2010

Březen - na výjezdním zasedání zasedání Ústřední knihovnické rady a přizvaných expertů zdůrazněna **nutnost podpory silných centrálních služeb jako jedné z priorit připravované koncepce – zárodek Centrálního portálu českých knihoven (CPK)**

2011

- Příprava Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015
- **CPK v koncepci zakotven jako Cíl 6:** Vytvořit jednotné rozhraní systému knihoven s cílem zprostředkování všech nabízených služeb z každé knihovny

2012

- Leden- **Vláda ČR schválila Koncepti rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015** a tím **CPK dostal** jako jeden z jejích cílů „zelenou“
- Úvodní práce - **nediferencovaná pracovní skupina** zahrnující ředitele a vedoucí knihoven i experty na jednotlivé oblasti
- Srpen - zprovozněn **informační portál CPK** www.knihovny.cz, na němž lze nalézt informace o projektu
- Září - **první verze Projektového záměru** http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_2012_09_10.pdf, potenciální dodavatelé technologického řešení pro CPK osloveni žádostí o informace – Request for Information (**RFI**) <http://www.knihovny.cz/rfi>

2013

- Únor- vytvořeny stále **pracovní skupiny** (PS) <http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2014/01/Pracovní-skupiny7.pdf> zaměřené na realizaci jednotlivých dílčích cílů projektu: PS pro centrální portál, PS pro informační zdroje, PS pro sdílení identit a online platby, PS pro MVS a DDS (později byly vytvořeny ještě dočasná pracovní skupiny – v roce 2013 PS skupina pro financování a organizaci a v roce 2014 PS pro přípravu uživatelských scénářů); ustanovena **Rada CPK** složená z ředitelů zakládajících knihoven <http://www.knihovny.cz/o-projektu/rada-cpk>
- **Profesionalizace a formální ukotvení projektu.** Po ustanovení Rady CPK zahájeny práce na Návrhu organizačního a finančního zajištění projektu s ohledem na jeho dlouhodobou udržitelnost.
- Červenec - dokončena **druhá verze Projektového záměru** http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2013/07/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_2013_07_26.docx, Request for Proposal I (**RFP I**) <http://www.knihovny.cz/rfp-2>
- Průběžně - příprava, provedení a vyhodnocení **průzkumů potřeb knihoven a uživatelů** <http://www.knihovny.cz/o-projektu/pruzkumy>

2014

- Od počátku roku - pod vedením MZK intenzivní práce v oblasti přípravy knihoven a knihovních systémů na zapojení do CPK (**interoperabilita**)
- Duben - **třetí verze Projektového záměru** v úplné http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-3_2014_04_28_s-pripominkami-Rady-CPK.docx i zkrácené http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-3_2014_03_30_mini_Rada-CPK_ML.docx podobě
- Říjen - po zpracování připomínek členů Rady CPK připravena a zveřejněna **čtvrtá** (prozatím poslední) **verze Projektového záměru** v úplné http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-4.0_2014_10_03_rev.docx i zkrácené http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-4_2014_10_03_light.docx verzi, pracovní skupiny dokončily **odborný základ zadávací dokumentace pro výběrové řízení na dodavatele technologického řešení pro CPK**, které mělo proběhnout na konci roku 2014 nebo na začátku roku 2015. Zadávací dokumentace nebyla dopracována právníky a jedná se o neveřejný dokument, stručný výtah http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2014/09/Dodavatele_pozadavky_mini_20140923.docx byl zveřejněn v souvislosti s oslovením dodavatelů o dodatečnou nabídku - Request for Proposal II (**RFP II**) <http://www.knihovny.cz/rfp-ii>

2014 - pokračování

- **Nárůst zkušeností i pochybností** o řešení „na klíč“ formou služby
- **Závěry:** rámec CPK výrazně přesahuje možnosti všech hotových řešení; existuje několik dobrých kandidátů pro dodání základu neboli jádra systému, ale specifika „mimo pokrytí“ zůstává hodně a jejich dopracování bude finančně i časově velmi nákladné. S ohledem na disponibilní finanční prostředky se nabízely a v pracovní skupině pro centrální portál byly permanentně diskutovány dvě varianty řešení:
 - 1. Zredukovat specifika, o nichž víme, že je nepokrývá žádné nabízené hotové (a tedy do značné míry uzavřené) řešení, na nezbytně nutné minimum
 - 2. Zachovat většinu specifik a zvolit vlastní otevřené řešení na bázi open source.
- **Mezi zakládajícími knihovnami se nepodařilo dojít ke konsensu v oblasti organizačního a finančního zajištění projektu a organizace výběrového řízení na dodavatele technologického řešení CPK,** růst pochybností o tom, zda vypsání výběrového řešení povede k výběru kvalitního a dlouhodobě udržitelného řešení

2014 - pokračování

Závěry listopadového zasedání Rady CPK

<http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/Jednání-Rady-CPK-Praha-20141105-verze-0.4-revMKP-publik.docx>

- **Výběrové řízení na dodavatele technologického řešení CPK formou služby nebude v roce 2015 realizováno**
- **Je třeba zvolnit tempo** a věnovat se přepracování základních projektových, přípravě knihoven na zapojení do CPK, přípravě lokálních zdrojů na zapojení do projektu v rovině smluvní i technické
- **Je třeba usilovat o zapojení dalších knihoven** – příprava „přitažlivých“ dokumentů, jednání s řediteli, workshopy atd.
- **Je třeba otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje.** Test buď potvrdí, nebo vyloučí možnost realizace projektu touto cestou. Pokud test nepřinese pozitivní výsledek a bude nutný návrat k výběrovému řízení, budeme na ně lépe připraveni

ROADMAP

2015- Rozšíření, realizace doporučení Rady „MZK rozšíří stávající pilotní projekt ... na úroveň ověřovacího pilotního projektu realizace CPK formou vlastního vývoje s využitím VuFind.“

5.11.2014: Zasedání Rady CPK. Doporučení: odložit výběrové řízení, zvolnit tempo, věnovat se více potřebám uživatelů (scénáře), lokálním zdrojům, interoperabilitě, zapojit více knihoven, v tomto smyslu přepracovat projektové dokumenty, otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje

2014 (do 5.11.): Rozšíření a stabilizace pracovních skupin i Rady CPK, Projektový záměr verze 3 a 4 (úplná i light verze), příprava Požadavků na dodavatele, zúžení (požadavek Rady), uživatelské scénáře (rozšíření?), RFP II, příprava organizačního a finančního zajištění projektu

2013: Vznik pracovních skupin a Rady CPK, detailnější formulace cílů CPK, Projektový záměr verze 2, RFP I, průzkumy potřeb uživatelů a knihoven

2012: Malý tým složený z expertů i ředitelů knihoven. Formulace základních cílů projektu a Projektového záměru verze 1, RFI

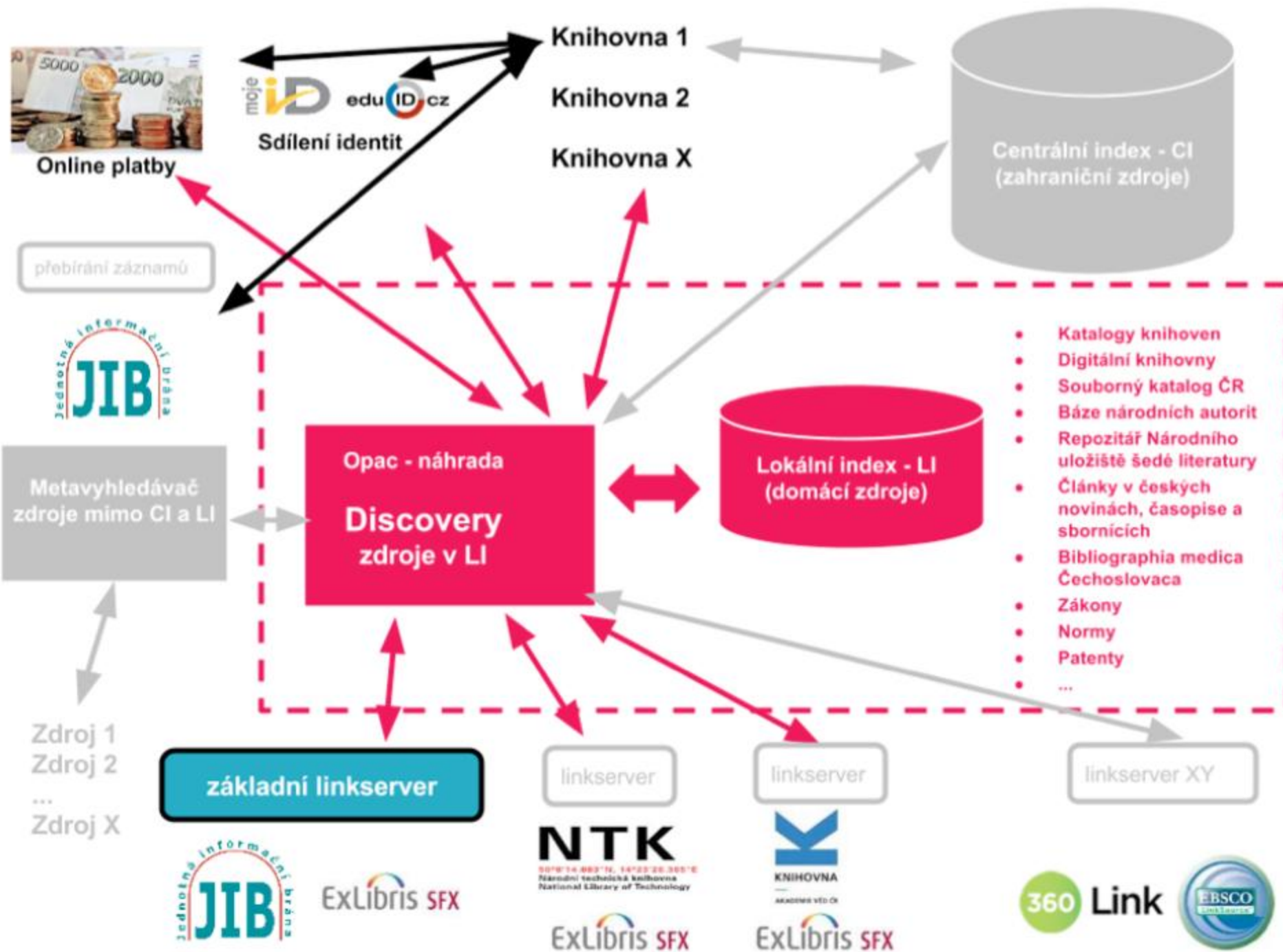
Pilotní provoz v MZK – současný stav

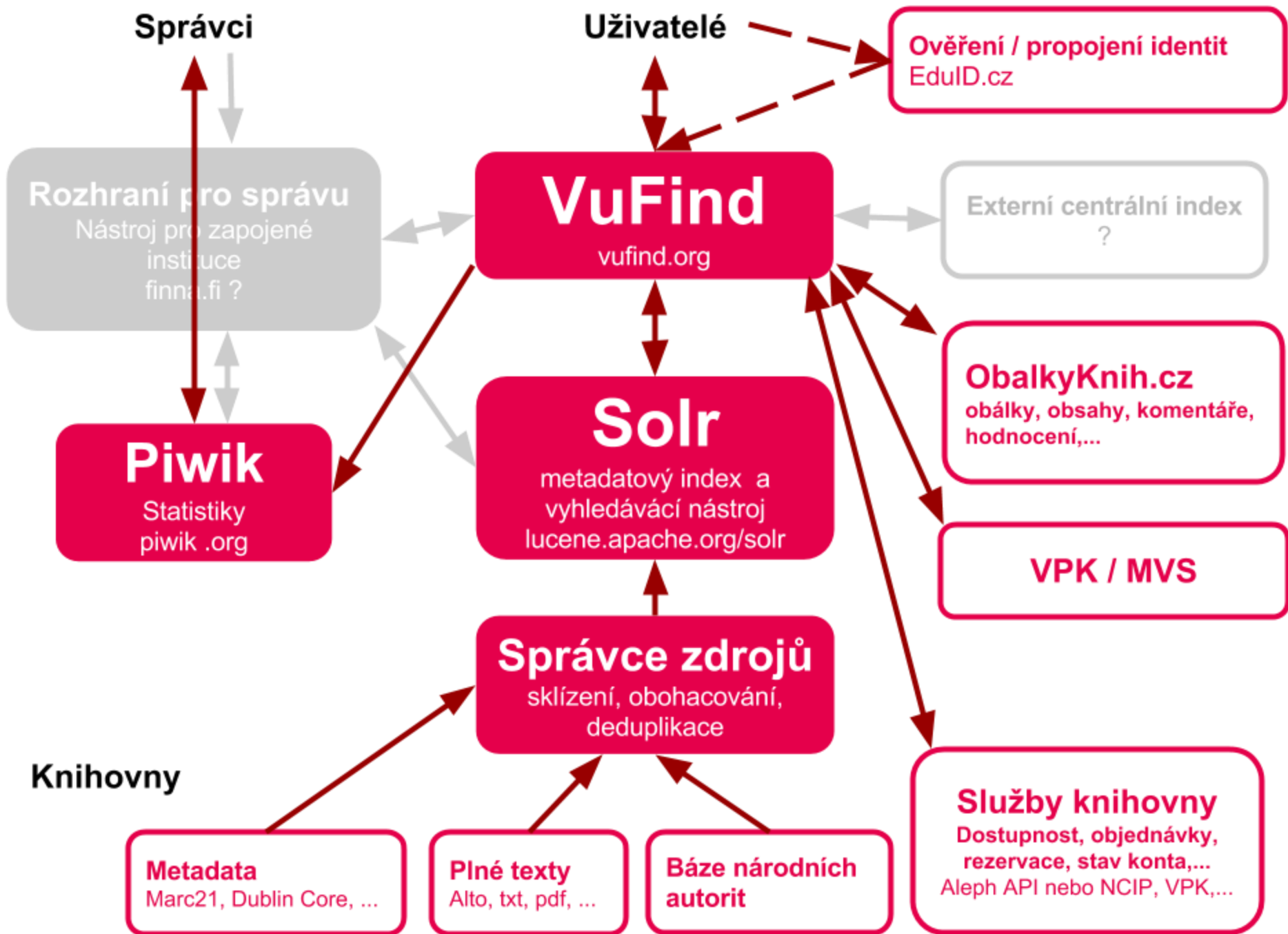
Role MZK

- **Účastnická knihovna – podílí se na specifikaci požadavků**
- **Dodavatel softwarového řešení – vychází ze zadání Rady pro CPK a pracovní skupiny pro CPK**
- **Zkušenosti – portály MZK využívající VuFind:**
 - MZK provozuje VuFind jako svůj hlavní veřejný katalog
 - Virtuální národní fonotéka (narodnifonoteka.cz)
 - Číst Brno (cistbrno.cz – katalogy MZK, MU, KJM, MEDELU)
 - Historické fondy (historickefondy.cz)

Cíle pro letošní rok

- **Vybudovat pilotní verzi portálu na bázi systému VuFind 2**
- **Prioritou zapojení katalogů a dalších zdrojů pilotních knihoven**
 - Bude integrovat základní služby knihovních katalogů tam, kde to bude možné
- **Bude obsahovat data ze SK ČR**
- **Data z dalších dostupných zdrojů**
- **Nenahradí JIB ani oborové brány**
- **Využije stávající linkovací servery (SFX apod.)**

Současný stav

- **Příprava od počátku 2015, rozjezd v březnu**
- **Připravujeme infrastrukturu**
- **Dokončujeme novou verzi aplikace pro sklízení, obohacování a deduplikaci záznamů**
- **Připravujeme prostředí pro zapojení služeb knihoven (NCIP protokol pro knihovny nemající Aleph)**
- **Ladí se konfigurace pro jednotlivé knihovní systémy**
 - **Pro každý knihovní systém vytipování „průkopníků“ na kterých se odladí zapojení, v další vlně ostatní knihovny**

Zapojované zdroje

- **Knihovní katalogy**
- **Digitální knihovny:**
 - Předpokládáme agregaci na straně ČDK a sklizení tohoto zdroje
- **Články**
 - Předpokládáme sklizení ANL, případně i dalších zdrojů metadat článků
- **Souborné databáze**
 - Souborný katalog ČR
 - Úvahy o využití informací ze SK VPK
- **Další zdroje dle přílohy G projektového záměru**
- **Problém: smlouvy**

Stahování a správa záznamů

- **Původní Record Manager byl zcela přepracován**
- **php -> java - stabilita, rychlost**
- **stahování primárně přes OAI-PMH, možno dávkově**
- **všechny stažené záznamy uchovávány beze změn a virtuálně propojovány**
- **deduplikace a případné obohacení záznamů probíhá zde, před indexací v SOLRu**

Sloučené záznamy

- Pro indexaci vznikne tzv. sloučený záznam (sjednocení všech údajů slučovaných záznamů)
- Pro fasety se použije nejkvalitnější záznam
- Pro zobrazení se používá vždy původní záznam z některé knihovny, nikdy sloučený záznam
- Výběr toho, který záznam se zobrazí, rozhodne algoritmus na základě informací o uživateli a dalších údajích

CPK vs. knihovní systémy

- **CPK jen zprostředkuje služby dané knihovny - nenahrazuje výpůjční systém, katalogizaci ani akvizici.**
- **Drží si pouze kopii bibliografických záznamů a údajů o exemplářích.**
- **Nedrží si informace o uživatelích (výjimky viz. dále), ani o jimi čerpaných službách – ty pouze zprostředkovává ve chvíli, kdy si je uživatel sám aktivně vyžádá.**

Náhrada lokálního OPACu

- **Ověření identity uživatele**
- **Zobrazení jednotek včetně aktuální dostupnosti**
- **Objednání/rezervace publikace**
- **Profil uživatele (zobrazení):**
 - jméno, příjmení
 - adresa, emailová adresa
 - platnost registrace
 - bloky (přestupky)
 - příp. skupina/typ uživatele
- **Seznam aktuálních výpůjček (a prodloužení)**
- **Seznam objednávek a rezervací**
- **Seznam pokut a poplatků**

Informace o uživateli v portálu

- **Uživateli, který se do portálu přihlásí, bude při prvním přihlášení vytvořen v portálu účet.**
- **O uživateli držíme ty informace, které si standardně ukládá VuFind:**
 - login
 - jméno a příjmení
 - Id knihovny, odkud přichází
 - datum prvního a posledního přihlášení
 - seznamy oblíbených, komentářů, tagů, které si uživatel v portálu sám vytvoří
- **Všechny ostatní věci přitékají do portálu až ve chvíli aktivní činnosti uživatele**

Technické požadavky

- **OAI-PMH set pro všechny veřejné záznamy, včetně expandovaných údajů o jednotkách v poli 996**
- **Shibboleth (knihovní systém jako poskytovatel identit) + eduID.cz (+ pomoc MZK)**
- **NCIP nebo Aleph API**

<http://www.knihovny.cz/o-projektu/jak-se-zapojit-do-projektu/>

Pilotní provoz v MZK - výhled

Plánovaný harmonogram

- **Září 2015: předvedení prvních výsledků odborné veřejnosti na konferenci Knihovny současnosti**
- **Veřejný provoz od 2016**

Další vývoj

- **Provoz portálu – předpokládáme nadále financování z VISKu**
- **Vývoj nových funkcí – ve spolupráci s VUT připraven a podán projekt do NAKI II (2016-2020)**
- **Integrace placených zdrojů (centrální index, Anopress apod.) v závislosti na dostupnosti financí**

Další informace: www.knihovny.cz

Děkujeme za pozornost
??? Otázky ???